

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH
RESPUBLIKA ILMIY-METODIK
MARKAZI

MAVZU: Ekonometrik modellashtirishning ilmiy asoslari

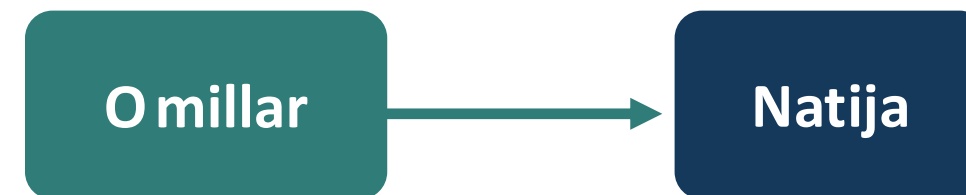
Muallif: D.K.Axmadaliyev

Toshkent-2026 >

Ekonometrik modelashtirish

Ta'lim tadqiqotlarida natijaga ta'sir qiluvchi omillarni ilmiy asosda tushuntirish

Misol: milliy baholash ma'lumotlari asosida o'quvchi natijasini omillar bilan bog'lash

1. Nima uchun ta'limda model kerak?

Oddiy taqqoslash yetarli emas

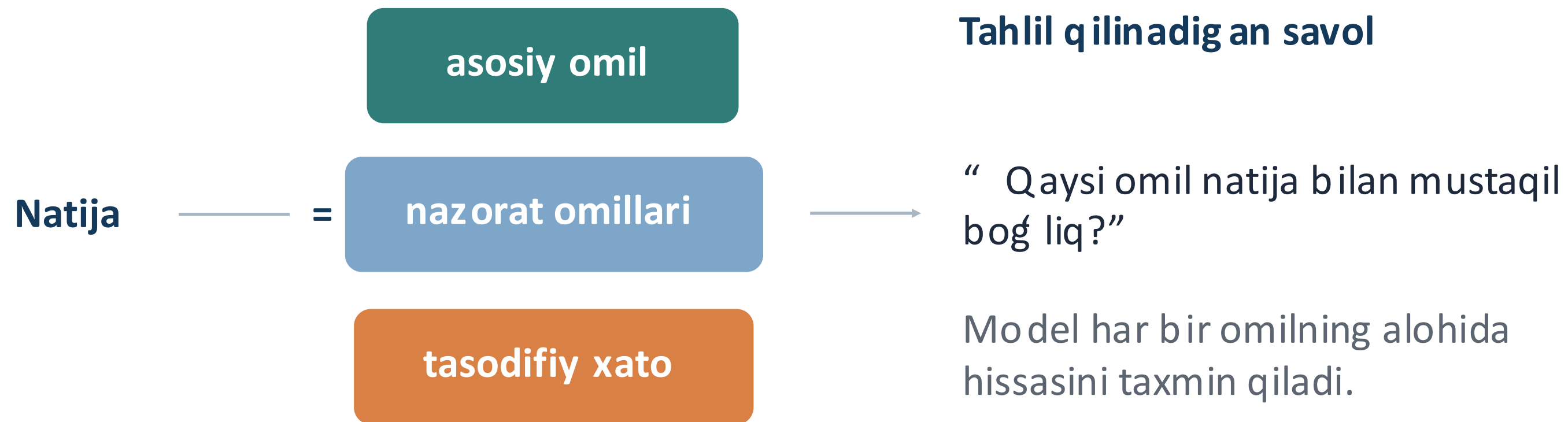
Ballar farqi kó rinadi, lekin uning sababi kó rinmaydi.

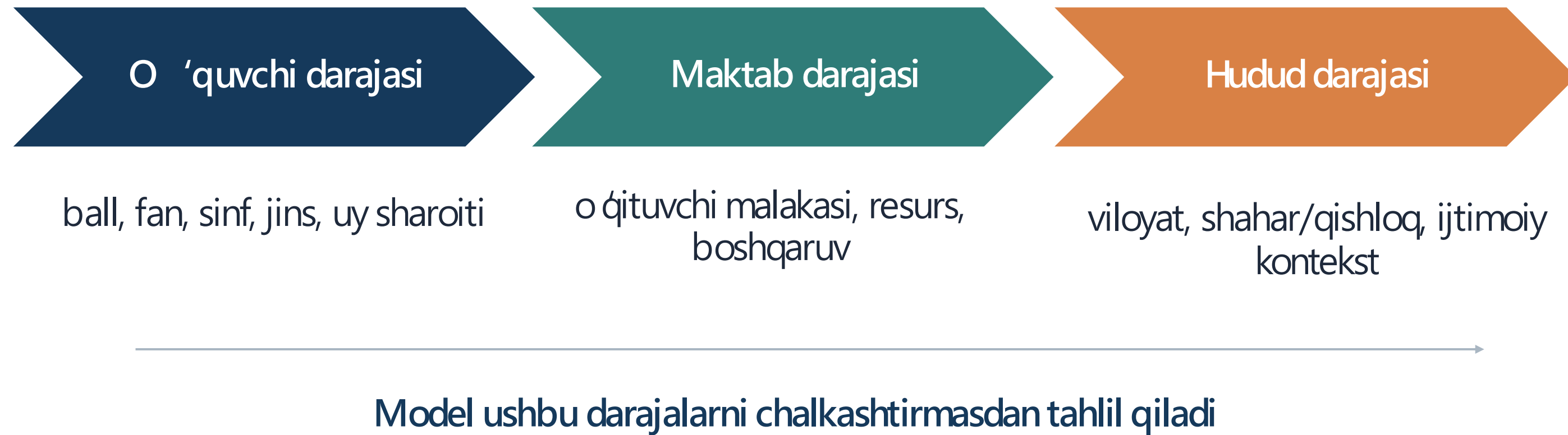
Model sabablarga yaqinlashishga yordam beradi

Bir nechta omil bir vaqtning ó zida hisobga olinadi.

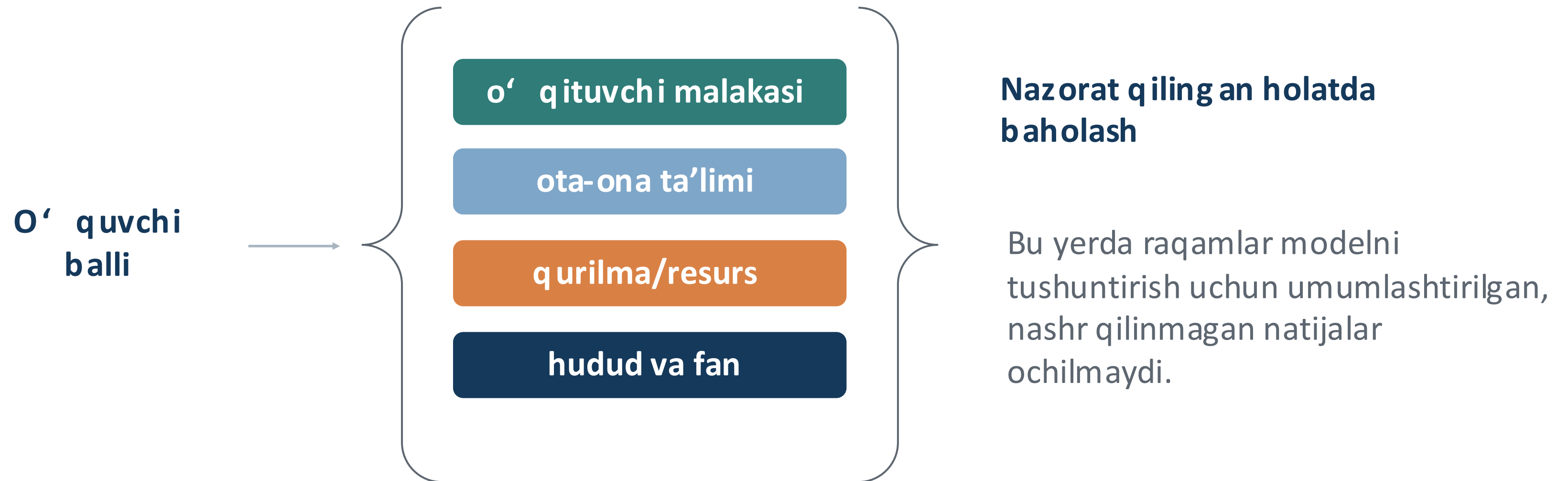

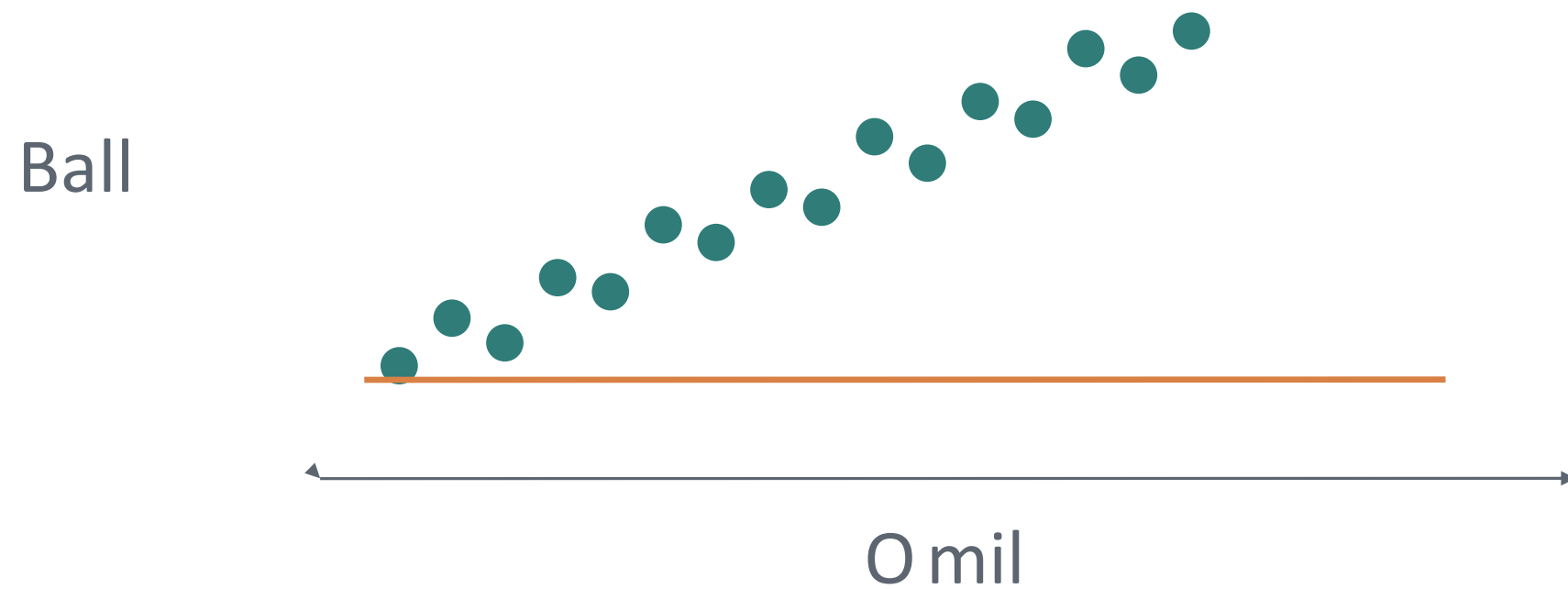
3. Ta'lim tadqiqotida modelga kiradigan ma'lumotlar

4. Milliy baholash misolida umumiy model

5. Oddiy regressiya: birinchi qadam

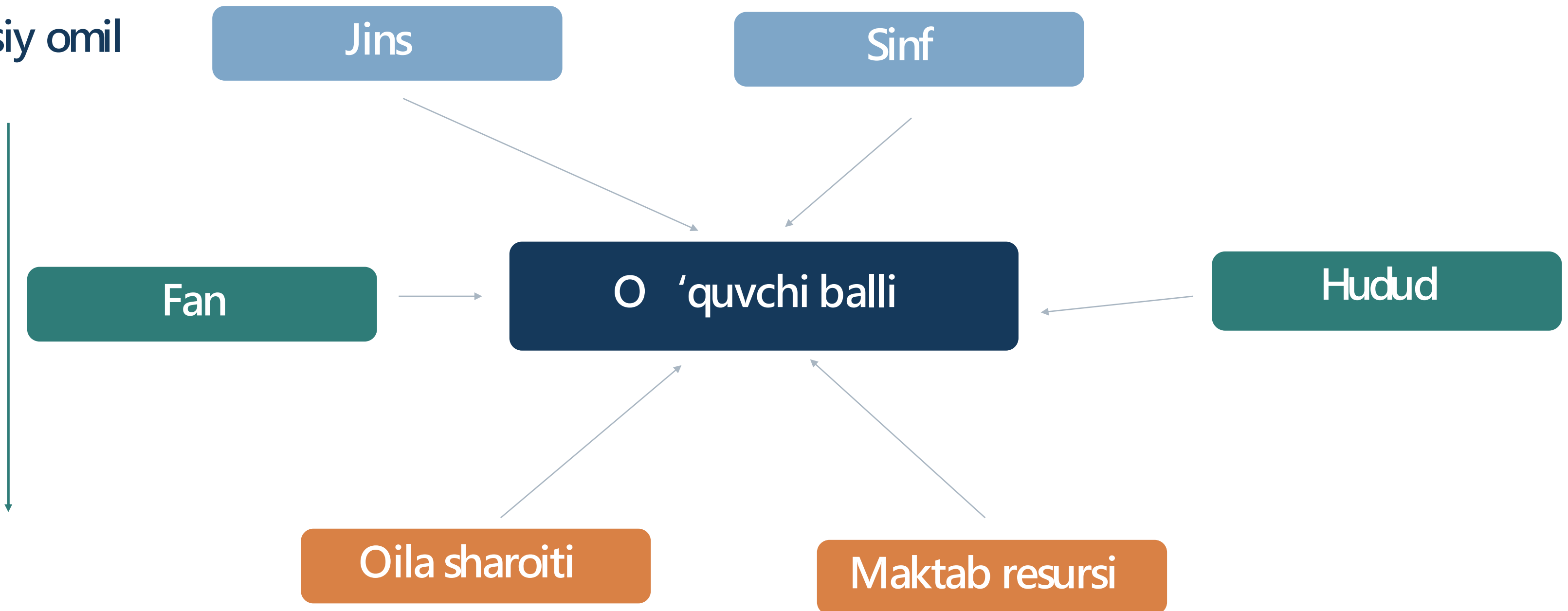
Model trendni taxmin qiladi

Bir omil oshganda natija o'rtacha qanday o'zgaradi?

Lekin ta'limda bitta omil bilan cheklanib bo'lmaydi.

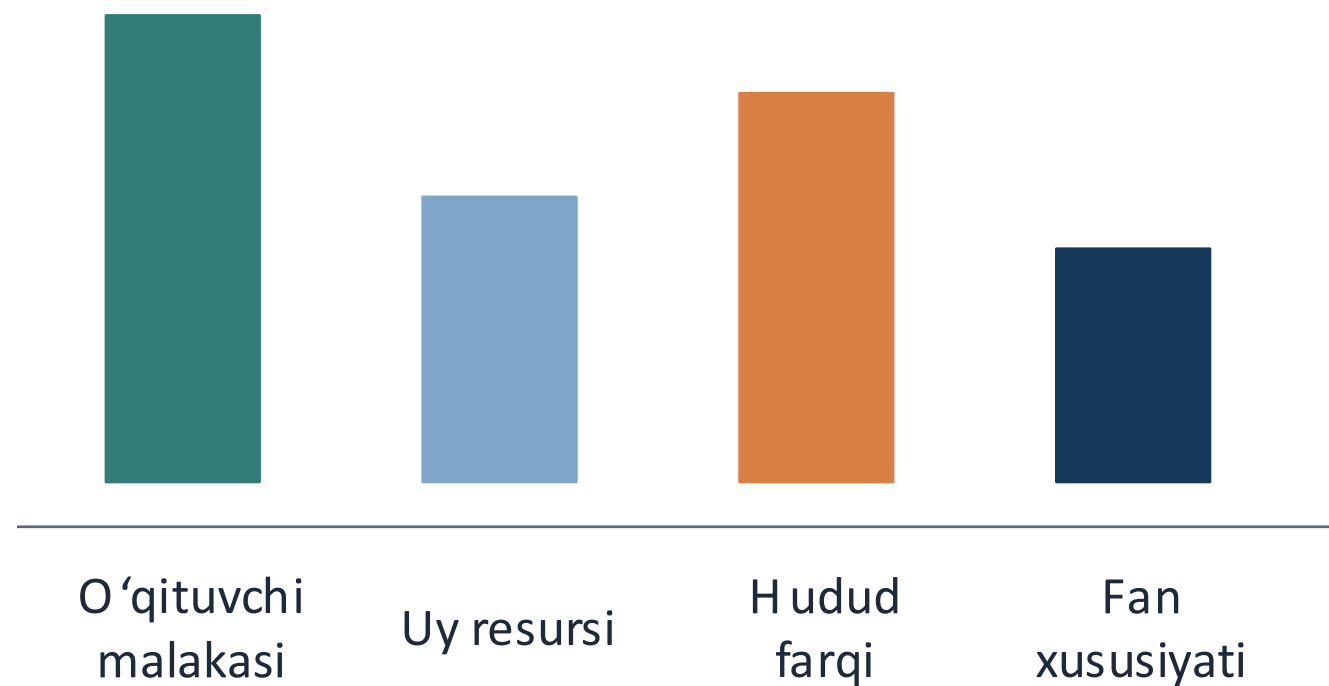
6. Kó p omilli model: adolatliroq taqqoslash

Asosiy omil

Har bir omil "bir xil sharoitda" baholanadi

7. Model natijasi qanday talqin qilinadi?

Koeffitsient — “ ta’sir” emas, avvalo bog’ liqlik belgisi

Musbat: natija yuqoriroq bog’ liq

Manfiy: natija pastroq bog’ liq

Ahamiyatlilik: ishonch darajasi

Ehtiyotkorlik bilan talqin qilish
modelning eng muhim qismidir.

8. Nega “natijalarni to‘la ochmasdan” ham model tushunarli bo‘ladi?

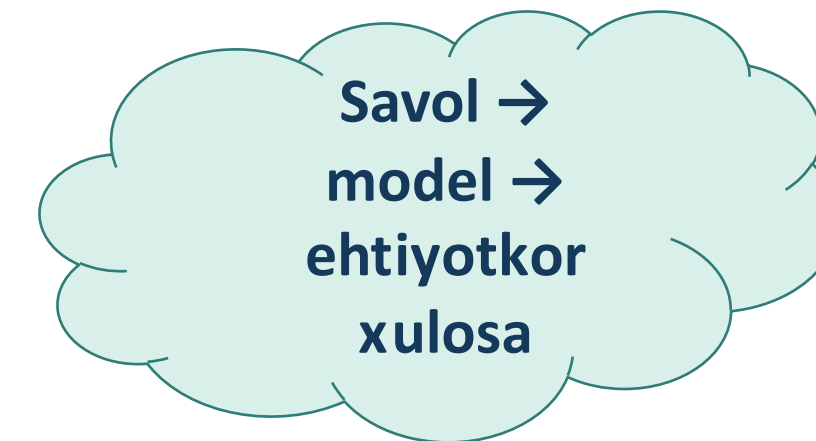
Nashr qilinmagan natijalar o‘rniga quyidagilar yetarli:

- tadqiqot dizayni
- umumiy o‘zgaruvchilar
- model formulasi
- talqin qilish qoidasi

Aniq ballar emas, modelning ishlash prinsipi ko‘rsatiladi.

Model savolni aniqroq qiladi

- O'qituvchi toifasi natija bilan bog'liqmi?
- Uyda texnik qurilma mavjudligi ahamiyatlimi?
- Hududiy farqlar boshqa omillar nazorat qilinganda saqlanadimi?
- Fanlar kesimida qaysi omillar kuchliroq ko'rinadi?

Ehtiyotkorlik

Korrelyatsiya har doim
sabab emas.

Tekshiruv

Model sifatini diagnostika
qilish kerak.

Kontekst

Raqamlar maktab hayotidan
ajralmasligi kerak.

1

Ma'lumot sifati

2

Mos model

3

Ehtiyotkor talqin

4

Amaliy qaror

Xulosa

Ekonometrik model ta'limda “kim yuqori ball oldi?” degan savoldan “nima sababdan farq paydo bo‘lishi mumkin?” degan savolga o‘tishga yordam beradi.

Eng mos misol: milliy baholash natijalari, o‘qituvchi malakasi va ijtimoiy-iqtisodiy omillar kesimidagi umumiy tahlil.

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!

<https://raqamlitalim.trm.uz/yosholim>

